

ඉංගිරිසියන් බණ දෙසීම

බුදුන් වහන්සේ සංස්කෘත භාෂාවෙන් ධර්මය දේශනා කිරීමට හිඤ්ඤා වහන්සේලාට අනුබල නොදුන්නේ කරුණු කිහිපයක් මුල් කරගෙන විය හැකි ය. ජනපද නිරුක්තියෙන්, එනම් ඒ ඒ ප්‍රදේශවල කතාකරන ලද භාෂාවලින්, ධර්මය දේශනා කිරීම සාමාන්‍ය ජනතාව බුද්ධ වචනය තේරුම් ගැනීමේ දී පහසුවක් වෙයි. ඒ පිළිබඳ ගැටළුවක් නැත. අනුබුදු මිහිදු හිමියෝ මේ සම්ප්‍රදාය අනුගමනය කරමින් ලංකාවේ දී සිංහල බසින් දහම් දෙසූහ. භාරතයේ එවකට තිබූ භාෂාවලින් ධර්මය දේශනා කළ ද, ඉංගිරිසියන් හෝ ප්‍රංශ බසින් හෝ ඇස්කිමෝවරුන්ගේ බසින් බණ කීමට හැකි ද? එසේත් නැත්නම් දෙමළ බසින් ධර්මය දේශනා කළ හැකි ද? බුද්ධඝෝෂ හිමි ඇතුළු දුටුබ භාෂා කතා කළ පෙරවාදී හිඤ්ඤා වහන්සේ පාළිය ප්‍රිය කෙළේත් නාගරීජන හිමි වැනි එලෙස ම දුටුබ භාෂා කතා කළ මහායාන හිඤ්ඤා වහන්සේ සංස්කෘතය ප්‍රිය කෙළේත් ඇයි?

ලෝකයේ ඇති භාෂා විවිධ ය. ඒවා ඇති වී තිබෙන්නේ විවිධ සංස්කෘතිවල ය. භාෂා ඇති වීමෙන් පසුව භාෂාවලින් සංස්කෘතීන්ට ද බලපෑම් ඇති වෙයි. ඒ අතර සංස්කෘතිය ද නිතර ම භාෂාවට බලපෑම් ඇති කරයි. අද සිංහල භාෂාව යම් ප්‍රමාණයකින් හෝ පුහු ව්‍යාප්තවූ ලෙස ඉංගිරිසි වදන් එකතු කර ගන්නේ ගුවන් විදුලිය හා රූපවාහිනිය ඔස්සේ බිහි වූ පිරිසකගේ අනුකාරක භීතමානය හේතුවෙනි. ඉංගිරිසි කතාකරන සමාජයේ හතර මාසිමටවත් වද්දා නොගැනෙන මොවුහු තමන් ඉංගිරිසි වචනයක් දෙකක් දන්නා බව පෙන්වීමට උත්සාහ කරති. සිංහලයෙහි ඉංගිරිසි වදන් එහෙත් මෙහෙත් යොදා ගන්නන් අතින් පිළිබිඹු වන්නේ ඔවුන්ගේ භීත මානය හා බැඳුණු සංස්කෘතිය ය. කෙසේ හෝ භාෂාවකින් සංස්කෘතික ලක්ෂණ ද දැක ගත හැකි ය.

සංස්කෘත භාෂාව වෛදිකයන්ගේ නිර්මාණයක් විය. එය බමුණන් විසින් කෘත්‍රිම ව තනා ගන්නා ලද භාෂාවක් වේ යන මතය ද වෙයි. කෘත්‍රිම ව තනා ගන්නන් නැතත් සංස්කෘතය නිර්මාණය වන්නට ඇත්තේ ආර්යයන් භාරතයට පැමිණෙන විට එහි තිබූ භාෂාවල හා ආර්යයන් කතා කළ භාෂාවක හෝ භාෂාවල මිශ්‍රණයෙන් විය යුතු ය. මේ භාෂාවෙන් නිරූපණය වන්නේ භාරතයට ආර්යයන් පැමිණීමෙන් පසුව නිර්මාණය කරන ලද වෛදික සංස්කෘතිය ය. ආර්යයන් පැමිණීමට පෙර තිබූ භාෂාවලින්, එනම් සංස්කෘත නොවන ප්‍රාකෘත යැයි හැඳින්වෙන මුල් භාෂාවලින් නිරූපණය වන්නේ ප්‍රාග් ආර්ය සංස්කෘතීන් ය. බුදු දහම ප්‍රාග් ආර්ය සංස්කෘතියක බිහි වූවක් විය.

බුදු දහම විශුක්ත ප්‍රවාදකරණයට අනුබල නොදෙයි. බුදුන් වහන්සේට බුද්ධත්වය ලැබීමෙන් පසු ධර්මය දේශනා කිරීම සම්බන්ධයෙන් ප්‍රශ්නයක් ඇති වූ බව බෞද්ධ සාහිත්‍යයෙහි සඳහන් වෙයි. තමන් වහන්සේගේ ධර්මය තේරුම් ගන්නට සමත් පිරිසක් ඇත් ද යන්න ඒ ප්‍රශ්නය වූ බව අපේ ශාසන වංශයෙහි දැක්වෙයි. මේ කතාවෙන් ඉතා වැදගත් කරුණක් හෙළි වෙයි. බුදුන් වහන්සේ මේ ආකාරයෙන් සිතන්නට ඇත් දැයි අපි නොදනිමු. එහෙත් බුද්ධ ධර්මය වචනයෙන් විස්තර කරන්නේ කෙසේ ද යන ප්‍රශ්නය ගැන නම් උත්වහන්සේ විමසීමෙන් වන්නට ඇත. වචන යනු අවසාන වශයෙන් ගත් කල සංකල්ප වෙයි. වචන මිනිසුන් විසින් නිර්මාණය කෙරී ඇත. ඒ සංකත වෙයි. අසංකත, විතක්ක නිවන සංකත වචනලින් තර්කය යොදා ගනිමින් විස්තර කරන්නේ කෙසේ ද? නිවන යන්න වචනයක් ලෙස ගතහොත් නාම පදයකි. එහෙත් නිවන යන නාම පදයෙන් හඳුන්වන්නේ “කුමක්” ද? පාසල යන නාම පදයෙන් හැඳින්විය හැකි යමක් යම් තැනක වෙයි. එහෙත් නිවන ඇත්තේ කොතැනක ද? ඉංගිරිසියන් බුදු දහම ගැන ඊතියා පර්යේෂණ කරන මහාචාර්යවරුන් ලෙස බටහිරයන්ගේ අනුග්‍රහයෙන් පත්වීම ලබන්නෝ ඉංගිරිසි සංස්කෘතිය තුළ ලග්ගිත් නිවන වචනයෙන් විස්තර කළ හැකි යැයි කියති.

මිනිසුන් භාෂාව නිර්මාණය කළ ද භාෂාව විසින් ඉන්පසු යම් සමස්තයක් තුළ ඒ නිර්මාණය කළ මිනිසුන්ට ම යම් යම් අදහස් ගෙන දෙයි. නාම පද යනුවෙන් පද විශේෂයකට පුරුදු වූ පසු අපි ඒ නාම පදවලින් කියැවෙන දේ සමග සම්බන්ධ කරමින් ඒ දේ ඇතැයි සිතීමට පුරුදු වී සිටිමු. පාසල, පොල් ගෙඩිය ආදිය පවත්නා දේ යැයි සිතන අපි ඒ වචනවලට ද වැදගත්කමක් ලබා දෙමු. ඇතැම් සංස්කෘතීන්වල නිර්මාණය වී ඇති භාෂාවල නාම පදවලට ක්‍රියා පදවලට වඩා වැදගත් තැනක් ලැබෙයි. එය බොහෝ විට සිදු වන්නේ නාම පදයෙන් හඳුන්වනු ලබන දෙය ඇත්තට ම පවතින්නේ යැයි සිතන ආත්මවාදී සංස්කෘතීන්වල ය. එසේ නොසිතූ සංස්කෘතීන්වල ක්‍රියා පදයට බොහෝ විට

වැදගත් තැනක් හිමි වෙයි. අපට කල්පිතයක් ලෙස ඉදිරිපත් කළ හැක්කේ ප්‍රාග් වෛදික සංස්කෘතීන්හි නිර්මාණය කෙරුණු භාෂාවල සාමාන්‍යයෙන් ගත් කල නාම පදයට වඩා ක්‍රියා පදය වැදගත් බවයි. එහෙත් සංස්කෘතය ද ඇතුළු ආර්ය භාෂාවල නාම පදයට වඩා වැදගත් තැනක් හිමි වෙයි.

සිංහල භාෂාව ක්‍රියා පදයට වැදගත් තැනක් දෙයි. එයට හේතුව පැරණි සිංහලයන්ගේ සංස්කෘතිය ය. නාම පදයක් නැතිව වචනවා යැයි සිංහලෙන් කිව හැකි ය. එහෙත් ඉංග්‍රීසියෙන් වචනවා කීමට හැක්කේ නාම පදයක් ද එකතු කරමිනි. ඉටි රේන්ස් (It rains) යනුවෙන් එය කිව යුතු ය. සංස්කෘතයෙන් ද වර්ෂාව වචනිය යන තේරුම දෙන ආකාරයෙන් නාම පදයක් ලියැවෙයි. සිංහලෙන් වැටෙයි යනුවෙන් අප්‍රාණවාවී ව යෙදෙන ක්‍රියා පදයක් වෙයි. මල වැටෙයි යනුවෙන් අපට වාක්‍යයක් ලිවිය හැකි ය. එහි දී මල සිතා මතා කරන වැටීමක් ගැන නොකියැවෙයි. වැටෙයි යන පදය අපට ප්‍රාණවාවී නාම පද සමග ද යෙදිය හැකි ය. ළමයා වැටෙයි යනුවෙන් කී විට ළමයා සිතා මතා නොවැටුණු බව අපි දනිමු. ළමයා වැටී ඇත්තේ ද මල වැටෙන අයුරින් ය. ළමයා වැටෙයි යන්න ළමයා දුවයි යන්නෙන් වෙනස් වෙයි. ළමයා දුවන්නේ හිතා මතා ය. ළමයා දිවෙයි කීමෙන් ළමයා ඉබේට දිවවෙන බවක් කියැවෙයි. බල්ලකු පසුපසින් එන විට ළමයා සිතා මතා දුවන්නටත් පුළුවන. එමෙන් ම ඉබේට දිවවෙන්නටත් පුළුවන. ළමයා හටයි හා ළමයා නැටවෙයි කියැවෙන තැන්හි ද ඒ ආකාරයට යෙදෙයි.

එහෙත් ඉංග්‍රීසියෙන් එසේ කිව හැකි නොවේ. ද වයිල්ඩ් ගෝල්ස් (the child falls) යන්න ද වයිල්ඩ් සිංග්ස් (the child falls) යන්නෙන් ආකෘතික ව වෙනස් නොවේ. ද වයිල්ඩ් සිංග්ස් යන්නෙන් ළමයා හිතා මතා ගායනා කරන බව කියැවෙයි. එහෙත් ද වයිල්ඩ් ගෝල්ස් යන්නෙන් කියන්නේ කුමක් ද? ළමයා ඔහු කමින් හිතා මතා වැටෙන බව ද? ඔහු කමින් වැටෙන ළමයින් සිටිය හැකි නමුත් ඔහුකමින් දුවද්දී පස පැටලී වැටෙන ළමයින් ගැන ඉංග්‍රීසියෙන් කියන්නේ කෙසේ ද? අප්‍රාණවාවී වස්තු සම්බන්ධයෙන් ද ඉංග්‍රීසියෙන් යෙදෙන්නේ සප්‍රාණවාවී ක්‍රියා පද ය. ඉර බැබළෙයි යනුවෙන් ඉංග්‍රීසියෙන් කීමට නොහැකි ය. එහි දී කිව යුත්තේ ඉර බබළයි කියා ය. ද සන් ෂයින්ස් (the sun shines) යන්නෙහි ඉර බැබළෙන්නක් ගැන නොකියැවෙයි. මෙහි තේරුම නම් ඉංග්‍රීසිය නාම පදවලට හා සප්‍රාණවාවී ක්‍රියා පදවලට දෙන වැදගත් කම ය. ඉංග්‍රීසියෙහි සප්‍රාණවාවී ක්‍රියා පද සඳහා සප්‍රාණවාවී නාම පද සම්බන්ධ වනවා පමණක් නොවේ. ඉංග්‍රීසිය සංස්කෘතිය තුළ අප්‍රාණවාවී වස්තු ද සප්‍රාණවාවී ක්‍රියා පද සමග සම්බන්ධ කෙරෙයි. ඉංග්‍රීසියෙහි සප්‍රාණවාවී නාම පදයට ඇති වැදගත්කම මෙයින් කියැවෙයි. සිංහලයෙන් මම සිතමි ලෙස ද මට සිතෙයි ලෙස ද කීමට හැකි ය. මට සිතෙයි කී තැන වුවමනාවෙන් සිතන්නෙක් නැත. එහෙත් ඉංග්‍රීසියෙහි මම සිතමි යන්න අයි ටින්ක් (I think) ලෙස කිව හැකි වුව ද, මට සිතෙයි යනුවෙන් කීමට නොහැකි ය.

ප්‍රංශ ආදී භාෂාවල ද (සංස්කෘතීන්හි) එලෙස සප්‍රාණවාවී නාම පදයට දෙන වැදගත්කම අධික යැයි සිතිය හැකි ය. ප්‍රංශ ජාතිකයකු වූ ඩෙකාර්ට් පඩිතුමාගේ සුප්‍රසිද්ධ ප්‍රකාශයක් ඉංග්‍රීසියෙන් ලියැවෙන්නේ අයි ටින්ක් දෙයාගෝ අයි ඇම් (I think therefore I am) යනුවෙනි. මෙහි තේරුම මම සිතමි, එබැවින් මම වෙමි (පවතිමි) යන්න ය. ඩෙකාර්ට් පඩිවරයා මම යනුවෙන් අයකු සිටින බව සාධනය කෙළේ එසේ ය. මේ සියල්ලෙන් පෙන්වුම් කෙරෙන්නේ ආර්ය හා වෛදික සංස්කෘතීන්හි ආත්මය යන සංකල්පයට දී ඇති වැදගත්කම ය. පණ ඇති හෝ නැති හෝ යමක් පවතින්නේ ය යන්න නාම පදයට දී ඇති තත්වයෙන් පැහැදිලි වෙයි. යමක් පවතින ලෙස ගැනීම ආත්මවාදී වෙයි.

සංස්කෘත භාෂාවෙහි හා යුරෝපීය භාෂාවල භාවවාවී නාම පද ද තනා ගැනීමට ඒ සංස්කෘතීන්හි කටයුතු යෙදී ඇත. භාවවාවී නාම පදයකින් කෙරෙන්නේ ගුණයක් (විශේෂණ පදයක්) නාම පදයක් බවට පත් කෙරීම ය. විශාල යන විශේෂණයෙන් විශාලත්වය යන නාම පදය ලැබෙන්නේ එලෙස භාවවාවී නාම පදයක් සාදා ගැනීමෙනි. සංස්කෘතයෙහි එලෙස භාවවාවී නාම පද තනා ගැනීමේ දී ත්ව යන්න විශේෂණයට එකතු කෙරෙයි. සිංහලයට ද මේ රීතිය ලැබෙන්නට ඇත්තේ සංස්කෘත භාෂාවේ ආභාසයෙන් විය යුතු ය.

බුද්ධ ධර්මය ආත්මවාදී නොවේ. සංස්කෘතය ආත්මවාදී සංස්කෘතියක නිර්මාණය වූ භාෂාවකි. ප්‍රාග් වෛදික සංස්කෘතීන්හි නිර්මාණය වී තිබූ භාෂා ආත්මවාදයට පිටින් යන, ක්‍රියා පදය නාම පදයට වඩා වැදගත් තැනක් ඉසිළූ භාෂා විය හැකි යැයි අනුමාන කළ හැකි ය. බුදුන් වහන්සේ භාරතයේ ප්‍රාකෘත භාෂාවලින් ධර්මය දේශනා කරන්නට යැයි හිඤ්ඤත් වහන්සේට උපදෙස් දෙන විට සංස්කෘත භාෂාවේ ඇති ආත්මවාදී ආකෘතිය ගැන ද මෙතෙහි කරන්නට

ඇතුළු සිතෙයි. සංස්කෘත භාෂාව මොන තරම් පොහොසත් යැයි කීව ද ඒ භාෂාවෙන් බුද්ධ ධර්මය දේශනා කිරීමට ගිය විට භාෂාවේ ආකෘතිය තුළින් ම වැරදි අර්ථ කථනවලට යෑමට ඇති ඉඩ කඩ වැඩි යැයි සිතිය හැකි ය. ඉංග්‍රීසියෙන් බහු දේශනා කිරීමේ දී නොව ඉංග්‍රීසියෙන් ධර්මය ගැන උපාධි නිබන්ධන ලියද්දී කෙරෙන වැරදි අර්ථ කථන ගැන වෙන ම අධ්‍යයනයක් කළ යුතු වෙයි.

දුට්ඨයන් භාරතයට සංක්‍රමණය වී ඇත්තේ වෛදික සංස්කෘතිය ඇති වීමෙන් බොහෝ කලකට පසුව ය. දුට්ඨ භාෂාවල හා දුට්ඨ සංස්කෘතියෙහි ස්වභාවය අනුව දුට්ඨ හික්ෂුන් වහන්සේලාට බුද්ධ ධර්මය දේශනා කිරීමට වෙනත් භාෂාවල පිහිට පැහැදිලි සිදු වීම් ද යන්න වාග් විද්‍යාව දත් අයකුට සොයා බැලිය හැකි කරුණකි. දකුණු ඉන්දියාවේ පෙරවාද සම්ප්‍රදායේ හික්ෂුන් වහන්සේලා මාගධී ප්‍රාකෘතයට (මගධයෙහි කතා කළ මුල් බස) සමීප භාෂාවක් යොදා ගත්තේ නම් එයට ප්‍රබල හේතුවක් තිබිය යුතු ය. බුද්ධඝෝෂ හිමියන් දවස මේ භාෂාව සිංහල හික්ෂුන් වහන්සේට ද විශාල බලපෑමක් කරන්නට ඇතුළු සිතෙයි. සිංහලෙන් නිබු පොත පත මේ භාෂාවට පරිවර්තනය කර ඇත්තේ මේ කාලයෙහි දී ය. පාළි යන්තෙහි තේරුම පෙළ යන්න ය. පෙළ (text) යනු පොත පත ය. පොත පතෙහි භාෂාවට පෙළ (පාළි) යන්න ව්‍යවහාර වී ඇති බව පැහැදිලි ය. පෙරවාද බුදු දහමෙහි එකල මධ්‍යස්ථානය වී ඇත්තේ ලංකාව හා දකුණු ඉන්දියාව ය. ඇතුළු විට බුද්ධඝෝෂ හිමියන් දවස, එනම් පස්වැනි සියවසේ පමණ පෙරවාද මධ්‍යස්ථානය වත්මන් තම්බිණාඩුවට උතුරින් වූ ආන්ද්‍ර ප්‍රදේශය වුවාදැයි අපි නොදනිමු. ඒ කෙසේ වෙතත් පස්වැනි සියවසේ දී පාළි භාෂාව නමින් පසුව හඳුන්වනු ලැබූ භාෂාව පෙරවාද බුද්ධාගමෙහි නිල භාෂාව බවට පත් වී ඇති බව නම් පැහැදිලි ය. ඒ නිසා සිංහලයට වී ඇති පාඩුව ඉමහත් ය. එහෙත් බුදු දහමට නම් එතරම් ප්‍රශ්නයක් වී ඇති බවක් නොපෙනෙයි. යම් අයුරකින් ඊනියා විශේෂඥයන් හරහා ඉංග්‍රීසිය පෙරවාදයේ පර්යේෂණ භාෂාව වුවහොත් වැඩි කල් නොගොස් වචනයේ පරිසමාප්තාර්ථයෙන් ම රෙපරමාදු බුද්ධාගමක් බිහි වනු ඇත.

මහාචාර්ය නලින් ද සිල්වා